1836. No. 70.

LEEUWARDER COURANT

DINGSDAG den 30 AUGUSTUS.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL, *den 29 Julij.* Wij zijn hier met eenen opstand bedreigd geweest. Het uitdeelen der Keizerlijke beeldtenissen en eenige andere invoeringen van nieuwigheden van den Sultan hebben, zoo het schijnt, sommige Ulemans en andere aanklevers van de oude gebruiken genoopt, te beproeven of het volk ook tot den opstand rijp mogt wezen. De politie heeft zich evenwel zoo waakzaam betoond, dat men de eerste kennis van het bestaan eener zamenzwering bekomen heeft, door het op den Bosphorus zien drijven van lijken. De geschoren koppen dier ligchamen deden dezelve als Turken erkennen, hetgene de aandacht der schippers niet weinig trok; toen eerst vernam men dat het lijken waren van mannen, op last van den Seraskier, zonder vorm van proces, geworgd en in zee geworpen. Wijders heeft de politie een aantal ambachts- en werklieden, welker toevloed te groot was om allen van werk te voorzien, uit Konstantinopel doen vertrekken.

PRUISSEN.

BERLIJN, *den 20 Augustus.* Alhier is een' brief ontvangen van een' Pruissischen zendeling uit Otaheite, die verslag geeft van den voortgang der matigheidgenootschappen op die eilanden. Dezelve werden er in 1833 opgerigt; in den beginne stelden de inwoners er weinig belang in, en de Koningin, wier ondersteuning de zendelingen verzochten, scheen zelfs tegenstand van den kant der inwoners te vreezen. Intusschen plaatsten de moeder en de tante der Koningin zich op de lijst der leden van die genootschappen, en eindelijk volgde ook de Koningin. Een bode maakte zulks aan het volk bekend en zette hetzelve aan, zich te verheugen, om dat God het hart der jonge Vorstin had bewogen. Dit had eene goede uitwerking, en weldra werd er een besluit afgekondigd, waarbij het bezit van sterken drank (bij de Tahitianen *vuurwater* genaamd) werd verboden. Sedert dien tijd is het gebruik daarvan nagelaten.

In den *Zwabischen Mercurius* leest men, dat de Pruissische officier *van Moltke* den 9 Julij naar de Dardanellen is vertrokken, met last van den Sultan, om zijn voorgeslagen plan, tot eene betere versterking der Dardanellen tot stand te brengen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den 21 Augustus.* In de laatste dagen zijn uit Zwitserland weinig voldoende tijdingen ontvangen. Te oordeelen naar alles wat daar omgaat, schijnt het, dat het misschien minder het eedgenootschappelijk bewind, dan de kantons-regeringen aan goeden wil ontbreekt, om te voldoen aan de vorderingen der vreemde diplomatie, en zoo zou het wel eens kunnen komen tot de blokkade, maarmede gedreigd is. Van de hoofden der vreemde revolutionairen ontkomt de een na den ander, zonder dat men weet, werwaarss zij zich begeven, om hunne misdadige woelingen voort te zetten. Voor een paar dagen zeide men, dat de beruchte *Mazzini* zich te Frankfort ophield; maar tot nog toe blijkt het niet, of dit gerucht eenigen grond heeft; veel min heeft men zich van hem meester gemaakt. Van de twee broeders *Breitenstein*, die genoemd worden als de stichters van *het jeugdige Duitschland*, en die mede op de vlugt zijn, is de oudste overleden. Voor dat hij zich aan de demagogie overgaf, oefende hij de geneeskunde uit in de nabij Frankfort gelegene residentie Homburg, waar zijn vader eene aanzienlijke geestelijke waardigheid bekleedt, te weten die van eersten hof-prediker. — Mogt het spoedig tot eene blokkade van Zwitserland komen, dan zou de aanstaande Frankforter mis daardoor zeer lijden.

Men schrijft uit Weenen, dat de lang verwachte aankomst van den Britschen gezant, sir *Frederik Lamb*, des te meer als een teeken van het herstel der goede verstandhouding tusschen de beide Hoven beschouwd werd, omdat ook de Engelsche gezant in Zwitserland zijne goedkeuring gehecht had aan de vertoogen der overige vreemde gezanten in dat gemeenebest. Tevens vleit men zich, dat het herstel van die goede verstandhouding ook bij de behandeling der Spaansche aangelegenheden een gunstigen invloed zal hebben.

Bijzondere brieven uit Berlijn, 17 Augustus, behelzen het volgende:

„ Z. M. de Koning is in zeer goeden welstand uit Töplitz teruggekomen, en heeft zich ook daar over het geheel zeer welvarende bevonden. Men spreekt er van, dat Z. M. in den herfst nog eene reis naar Silezië zal doen, naar de goederen der Vorstin *v. Liegnitz*, welke in de schoonste streek van het Reuzen-gebergte liggen, en eene voor Z. M. zeer gezonde verblijfplaats opleveren.

„ Op 's Konings laatsten verjaardag is wel niet, zoo als velen verwachtten, eene uitgebreide amnestie voor de wegens staatkundige woelingen in regten betrokkenen uitgevaardigd, maar Z. M. heeft toch op eene kleinere schaal kwijtschelding van straf aan dusdanige lieden verleend. De gevangenis-straf namelijk, tot welke degenen, die verleden jaar, op 's Konings verjaardag, hier ter stede onlusten hebben gesticht, veroordeeld waren, is tot op een vierde verminderd. De hoogste van die straffen was eene gevangenis van 8, en de minste van 2 jaren, zoo dat eenige dier veroordeelden nu wel dadelijk in vrijheid zullen gesteld worden.

„ Het vonnis over degenen, die in de groote staatkundige woelingen betrokken zijn, is nog niet bekend, maar zal gewis spoedig worden afgekondigd. Volgens het loopende gerucht, zou bij hetzelve de doodstraf over een groot aantal van die misdadigers worden uitgesproken; men spreekt van niet minder dan 80; doch deze opgave is onzeker, en gewis overdreven.

„ De ontworpene ondernemingen tot het aanleggen van verscheidene ijzeren spoorwegen in dit koningrijk vinden bij het publiek veel ondersteuning. Zoo is voor den weg van Maagdenburg naar Leipzig binnen twee dagen bijna het dubbeld ingeschreven van de benoodigde geldsom. Intusschen worden van den kant der regering, in het bijzonder door de directie der posterij, tot dus ver nog altijd bezwaren gemaakt, welke vooreerst de uitvoering van die plannen ten eenemale verhinderen."

De beroemde professor *Brera* bevestigt in eenen brief aan een Deensch dagblad de gewigtige ontdekking dat het mineraal-water van Recoara den steen oplost. Wanneer de lijder het eenen tijdlang gedronken heeft, verlost het hem van alle smart, zonder dat hij genoodzaakt zij, zijne toevlugt tot pijnlijke en dikwerf gevaarlijke operatien te nemen. Een vijftigjarige Tyroler is onlangs door dit mineraalwater van zijne kwaal geheel genezen. Prof. *Brera* heeft deze merkwaardige genezing in eene afzonderlijke verhandeling beschreven.

Recoara is een Lombardisch stadje in de provincie Vicenza, op slechts eenige mijlen afstands van de stad van dezen naam, aan den oorsprong der rivier Agno, met eenige duizend inwoners. De zuurbron aldaar is reeds lang bekend en wordt druk bezocht. Reeds lang sprak men van hare heilzame werking tegen steensmart; dat ze de kwaal geneest is thans eerst bewezen.

Volgens de *Rhein-und Moesel-Zeitung* had een Engelschman het denkbeeld opgevat om met een en hetzelfde vaartuig uit Londen dwars door Frankrijk te varen en vervolgens langs den Rijn naar Engeland terug te keeren. Aan zijn plan gevolg gevende, heeft hij het tot aan Koblentz reeds met eene goede uitkomst bekroond gezien, naardien hij beurtelings met eene zoogenaamde loodsschuit in die stad aankwam. Hij stevende met zijn vaartuig door het Engelsche kanaal langs de Fransche kust tot aan Bordeaux, voer de Garonne op, door het kanaal van Languedoc tot in de Middellandsche zee: vervolgens van Marseille de Rhone en Saone op en door middel van het kanaal Monsieur tot aan Straatsburg, voorts naar Koblentz, van waar hij, nadat zijne boot eenige herstellingen zal hebben ondergaan, de reis Rijn afwaarts naar de Noordzee en alzoo naar Engeland zal voortzetten. Het vaartuig heeft eenen diepgang van bijna zes voet, doordien echter de Bovenrijn niet zooveel water bevatte, moest de boot op een groot platboomd vaartuig geladen en daarmede tot aan Koblentz gebragt worden. Van laatstgenoemde plaats zal de Rijn, zoo men denkt, de vereischte diepte hebben, zoodat de reis vermoedelijk zonder verderen hinder zal kunnen voortgezet worden.

De Keizer en Keizerin van Oostenrijk hebben zich den 16den naar Boheme op reis begeven. Daar zij voornemens waren zich op verscheidene plaatsen op te houden, zullen zij waarschijnlijk niet voor den 1 September te Praag aankomen.

Van den 24sten. De tijding, dat Arragon zich onafhankelijk verklaard heeft van het bewind van Madrid, en dat aldaar de constitutie van 1812 is geproclameerd, is den 16 dezer te Weenen bekend geworden. In een' bijzonderen brief uit laatstgenoemde stad, van den 17den, welke door een geacht dagblad wordt medegedeeld, merkt men aan, dat het nu, terwijl de bewegings-partij in Spanje geheel de overhand op het bewind der Koningin-Regentes bekomt, spoedig zal blijken, of de genoemde partij, of die der Carlisten het overwigt in Spanje heeft. De berigtgever voegt er bij, dat de Oostenrijksche regering geene maatregelen neemt, welke aanduiden, dat zij omtrent den uitslag der Spaansche revolutie in onzekerheid verkeert; — dat dit geheel anders was in 1820, als wanneer men met bekommering de afkondiging der constitutie op het eiland Leon vernam.

In het Kanton Zürich heeft zich eene meer gematigde partij de leiding der voorgenomen vergadering weten te bezorgen, zoo dat dezelve waarschijnlijk in eenen den landdag ondersteunenden zin zal uitvallen. Met de vergadering te Reiden is het anders gelegen, vermits deze weder in den radikalen zin wordt bestuurd.

De vergadering te Wohlenschweil, in het kanton Argau, van den vorigen Zondag, liep, ofschoon dezelve niet talrijk was, niet zonder dadelijkheden af, vermits de partij der klooster-aanhangers (*krautstirzler* genoemd), hoewel slechts in klein getal aanwezig, zich tegen de redenaars verzette, waarop het tot eene kloppartij kwam.

Met Lucern tracht de Fransche gezant nu insgelijks eene bijzondere twistzaak aan te vangen, vermits hij langs den diplomatischen weg de opheffing van eene procedure verlangt, terwijl in het kanton Lucern de geldigheid of niet-geldigheid van een begonnen regtsgeding ter beoordeeling van den regter staat. Men zou gelooven dat het den Franschen gezant er om te doen ware, de verwikkelingen met Frankrijk zoo zeer te vermeerderen, dat het in het eind tot eene uitbarsting moet komen. De gemoederen stemming in Zwitserland is thans zeer tegen Frankrijk verbitterd, vermits iedereen weet, dat Frankrijk vóór ettelijke jaren alle beroeringen in Zwitserland en aldaar diezelfde partij begunstigde, welke het thans, bij de in Europa veranderde omstandigheden, tracht te vernietigen. Vandaar schier in alle openbare bladen de vinnigste uitvallen, soms in de gemeenste uitdrukkingen, tegen den heer *de Montebello.*

ENGELAND.

LONDEN, *den 24 Augustus.* Onder de aanmerkingen, waartoe de aanspraak des Konings, bij het sluiten der parlements-zitting, aanleiding heeft gegeven, is vooral deze van belang, dat in die rede volstrekt geen gewag gemaakt wordt, zelfs niet zijdelings, van den tegenstand, dien het Huis der lords tegen de ministers en derzelver aanhang geboden heeft. Het is waar, dat dergelijke berisping, in eene van den troon uitgesprokene rede, iets buitengewoons zou zijn, maar ditmaal hadden sommigen verwacht, dat de ministers aan hunne bekende verbolgenheid tegen het genoemde Huis zoo ver den teugel zouden gevierd hebben, dat zij den Koning eenige berisping van die vergadering in den mond zouden leggen. Tot deze verwachting had de taal van eenige dagbladen, die doorgaan voor de tolken der ministers, regtstreeks aanleiding gegeven. Thans echter, nu de aanspraak des Konings volstrekt niets tegen het Huis der lords bevat, en derhalve de behoudende partij met veel ophef verkondigt, dat *of* Z. M. eene hem door de ministers aangeradene berisping van het Huis der lords geweigerd heeft, *of* de ministers de door hunne dagbladen aangekondigde bedreiging niet hebben durven volvoeren, — loochenen de zoo even bedoelde dagbladen hardnekkig, dat de ministers ooit aan een uitval tegen het Hogerhuis in de troon-rede gedacht hebben. — De dagbladen voeren hierover een levendigen pennenstrijd.

Op het punt, dat de parlements-zitting gesloten zou worden, heeft de heer *Hume* in het Huis der gemeenten nog een heftigen uitval tegen het Huis der lords gedaan, in antwoord op de bekende voordragt van lord *Lyndhurst* in laatstgenoemde vergadering. Die uitval van den heer *Hume* wordt echter door de tegenpartij, en, naar het schijnt, te regt, als windbrekerij beschouwd, te meer, omdat dezelve op een oogenblik gedaan werd, dat er geen tijd meer was, om hem te antwoorden of om een besluit omtrent zijn voorstel te nemen; want hij voerde het woord terwijl de Koning reeds in aantogt was, om de zitting te sluiten, en heeft dan ook zijne rede niet ten einde kunnen brengen.

Men leest in den *Times:* „ In de hooge finantiële kringen van de City bestaat sints eenige dagen eene ongunstige meening nopens de buitenlandsche fondsen, die trapsgewijze dalen, ofschoon alle pogingen worden gedaan, om ze staande te houden, en zulks onder omstandigheden, welke, naar de gewone berekening, zulk eene daling niet zouden wettigen, vermits de handel veel te bloeijend is, dan dat men een slot ten onzen nadeele zou behoeven te schroomen. De schaal kan slechts omgeslagen zijn door de groote bankoperatien, welke dit land met vreemde fondsen overstroomd hebben, vooral uit de Vereenigde Staten; hetgeen van lieverlede eene dalende beweging aan de effekten op onze markt gegeven heeft, en ons goud snel in eene groote hoeveelheid heeft weggevoerd. De gesteldheid, waarin de bank dus gebragt is, is zeer onaangenaam. Haar doel moest zijn den omloop des gelds te verminderen en numerair schaars te maken; en zij zou hierin kunnen slagen, ware het niet dat de verbindtenissen met de kleine banken zulks verhinderden. Hoe duur zij het geld in Londen maken moge, zij kan de bepalingen van hare overeenkomsten met de kleine banken niet vergeten, en daar het uitgegeven geld snel weder naar Londen vloeit, zoo komt de staat van zaken op hetzelfde neder als de prijs hooger is gebragt. Over het geheel bestaat allezins de verwachting dat de bank eerlang krachtige maatregelen zal nemen."

Op het vernemen der verandering van het ministerie te Madrid, is dadelijk order gegeven tot het inschepen van twee honderd recruten voor het vreemd legioen in Spanje, tot wier uitrusting de noodige gelden door eenige particulieren verschaft zijn, die groot belang bij de Spaansche fondsen hebben.

Hertog *Karel* van Brunswijk is eergisteren, op zijn aanhoudend verlangen, in gezelschap der beroemde luchtreizigster *Graham*, met eene luchtbol opgestegen, die eene zoo aanmerkelijke hoogte bereikte, dat zij de aarde niet duidelijk meer bespeuren konden. Ongelukkig echter zijn zij, bij het nederdalen, beide uit de luchtboot gevallen en heeft mrs. *Graham* zich beduidend bezeerd, de hertog is onverlet gebleven.

Onlangs werd te Norfolk eene Jurij-vergadering gehouden over den dood eener oude vrouw, die in hare kamer gevonden was met den strot afgesneden en een scheermes op den grond, hetwelk uit hare ook bebloede regterhand kon gevallen zijn. Twee geneesheeren, die het lijk geschouwd hadden, stemden in met het algemeen gevoelen, dat de vrouw zich zelve had omgebragt. Reeds hadden elf der Jurij's hunne verklaring in dien zin gegeven toen de coroner den twaalfden, die, blijkbaar ontevreden, ter zijde stond, aanmaande zijne verklaring volgens de wet te geven. De gezworene, een eenvoudig landman, gehoorzaamde, doch naauwelijks voor het lijk getreden, riep hij uit: „ Een moord! een moord! Deze vrouw is vermoord geworden." Algemeen was de verbazing, maar hij voegde terstond er bij: „ Haar haar is zwart, en ziet gij niet die roode haren tusschen hare nagels? zij is vermoord geworden, en heeft met een roodharig persoon geworsteld." Aller oogen vestigden zich terstond op den schoonzoon der vrouw, die rood haar had. Zijne onrust en angst spraken duidelijk genoeg: hij werd in hechtenis genomen en wacht zijn vonnis voor de aanstaande assises.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 21 Augustus.* Men blijft nog altijd mompelen van eene op hand zijnde verandering in ons ministerie, en gelooft niet dat de heer *Thiers* zich te midden van de moeijelijkheden, die hem thans van alle zijden omgeven, lang meer zal kunnen staande houden. Minister van een gouvernement, ontstaan uit den gewapenden opstand van het volk tegen het toemalig gezag, moet hij binnenslands onafgebroken waakzaam zijn tot het te keer gaan van alle pogingen tot hernieuwing van een zoodanig iets: minister van een gouvernement, hetwelk een viervoudig verbond heeft aangegaan tot bescherming en bevestiging van het liberalismus in Spanje, ziet hij dit zoo ijverig gepredikte liberalismus al reeds den troon, welke het viervoudig verbond voor Spanje had daargesteld, ondermijnen, schokken en in stukken doen spatten. Minister van een gouvernement, gesproten uit een stelsel, hetwelk zich plag te beroemen in Zwitserlaed deszelfs grootste weerklank en steun te vinden, moet hij thans aldaar die zich zelve steeds gelijk gebleven weerklank en steun, als zijne ergste vijanden vervolgen en bestrijden; en te mid-

den van dit alles moet hij trachten Frankrijk te doen gelooven, dat dit zijn vervolgen en bestrijden van het liberalismus, waar hij hetzelve ook ontmoet, het gevolg en de voortzetting is der zoo hoog geprezen Julijdagen.

Maar zonderling vooral is de reden, die de *Messager* opgeeft voor de waarschijnlijkheid van het op hand zijnde aftreden van den heer *Thiers*, en die niet anders is, dan dat de heer *Thiers* des middags bij den restaurateur *Doyen* dineert. Zie hier het bedoelde artikel:

„ In de daad bestaat er reeds werkelijk geen kabinet meer. Bij ieder departement opent men nog correspondentien, men vervaardigt zelfs circulaires, die later geteekend zullen worden. De heer *Pelet* bestudeert de kaart van het Schiereiland, even als hij een rectors-rapport zou doorlezen, maar niemand kan, om deze spreekwijze te gebruiken, zeggen of hij des avonds in gouvernementslakens zal slapen. Het keukengereedschap in de ministerieele hotels ligt overhoop, en die heeren dineren of wel bij particulieren, of wel voor hun geld bij *Doyen*, en men moet niet vergeten dat *Doyen* de restaurateur is bij elke op hand zijnde crisis. *Robespierre* nam er zijn maal den avond voor den 9den Thermidor; *Bonaparte* daags voor zijn 18den Vendemiaire; *Barras* daags voor den 18den Fructidor; *Fouché* den 19den Maart; *Carnot* den 16den Julij 1815. De heer *Thiers* heeft nu Zaturdag ll. insgelijks zijn diner bij *Doyen* gehad; de crisis kan zich derhalve niet lang meer doen wachten."

Een ander meer ernstig artikel van den *Messager* verdient meerdere opmerking, hetzelve luid aldus:

„ Men verzekert dat de Koning van Napels en zijn oom de Prins van Salerne Parijs nog deze week zullen verlaten; een gedeelte van hunne ekwipaadje en van hun gevolg is reeds vertrokken naar Marseille, waar de beide Vorsten zich naar Napels zullen inschepen. Dit vertrek zou het gevolg zijn van den keer, welke de zaken in Spanje nemen. Wil men overigens geloof slaan aan het gene, door veelal wel onderrigte personen verzekerd wordt, zoo zou het doel van de reis des jongen Konings in Frankrijk bovendien alreeds bereikt wezen, en zou het huwelijk van Z. M. met de Prinses *Clementina van Orleans* vastgesteld zijn. De officiële aanvrage zou onmiddellijk na het terugkomen van Z. M. te Napels, geschieden. De onderhandeling zou tusschen de Koningin en haren neef gesloten zijn geworden, het huwelijks-goed zou bepaald zijn op zes millioen, van welke vier ter beschikking van den aanstaanden echtgenoot zouden komen en de beide andere in vaste goederen in Frankrijk zouden bestaan. Mevrouw *Adelaïde* zou het uitzet en de juweelen leveren.

Dit verhaast vertrek van den Koning van Napels heeft bij den aanvang van de beurs, aanleiding gegeven tot het gerucht van het uitbreken van een oproer te Napels, later werd hieraan evenwel geen geloof meer gegeven.

De hertog *van Nemours* is naar het kamp te Compiègne vertrokken. Dit kamp bestaat uit 2 divisien infanterie, elk van 3 brigaden, onder bevel van de generaals *Damrémont* en *Buchet*; uit eene divisie kavalerie van drie brigaden, onder bevel van den generaal *Blanchard*. Eene der brigaden zal worden gecommandeerd door den hertog *van Nemours*. De hertog *van Orleans* zal het geheele kamp kommanderen; hij zal den kolonel *Aupick* tot chef van den staf hebben.

De maarschalk *Clausel* zal zich den 22sten aan boord van de *Stijx* inschepen en naar Afrika terug keeren. De Arabieren of Kabaïlen hebben op eene verraderlijke wijze den kommandant van Bougie, den heer *Salomon de Musis*, en diens tolk *Taboni* vermoord. De cheick of opperste van Masaud, *Amezaïan* genaamd, had eene bijeenkomst verzocht, waarop, hij zeide, de voorwaarden van den vrede met de Franschen te willen regelen. De kommandant begaf zich met eenige officieren en zijn' tolk naar de bepaalde plaats. De conferentie begon zeer wel: begroetingen, komplimenten en handdrukken werden gewisseld; doch de Arabische ruiters vermeerderden en omringden den kommandant. Kapitein *Blangini*, dien de beweging dezer ruiters verdacht voorkwam, beval dat zij zouden terug trekken. Doch het was te laat! Eene ontbranding velde den kommandant en zijn' tolk. De heer *Medani* werd daarbij gewond doch de heeren *Fournier* en *Blangini* werden niet getroffen. De laatstgenoemde werd op den grond geworpen en eenige stoten met de kolven toegebragt. Zij zouden hem zekerlijk het hoofd hebben afgesneden zoo zij tijd hadden gehad van de paarden te stijgen. Zij werden door het fort *Rapetel* beschoten, waarop zij de vlugt namen. De 2 lijken werden achtergelaten, doch de paarden medegenomen. De generaal *Rapatel* heeft den 7 Augustus kennis van dezen moord gekregen en heeft dadelijk 315 man versterking naar Bougie gezonden.

Van den 22sten. Men heeft gisteren de treurige bevestiging gekregen, dat de ziekte van onzen ambassadeur te Madrid, den heer *de Rayneval*, geene staatkundige ongesteldheid was; hij is gestorven. De bladen van het gouvernement behelzen de volgende berigten:

„ Eene telegrafische depeche van Madrid, den 17 dezer gedagteekend, berigt dat de heer *de Rayneval*, den vorigen dag, ten half zeven ure des avonds, te St. Ildefonse overleden is; na eene ziekte van zes dagen en ten gevolge eener borstkwaal, bij welke zich een aanval van jicht in het hoofd gevoegd had.

„ Dezelfde depeche meldt dat de beide Koninginnen den 17den binnen Madrid zijn aangekomen en dat de stad stil is.

„ Denzelfden dag greep de generaal *Lebeau* de Carlisten aan. Hunne battaillons stonden aan de grenslinie. De generaal *Lebeau* heeft hen uit hunne stellingen verdreven en in de valeijen van Bastan en Ulzama terug geworpen, na veel van hun volk gedood, gekwetst en gevangen te hebben.

„ Te Enguy heeft hij de verschansingen vernield en zich van de magazijnen meester gemaakt."

De *Gazette de France* zegt, ter gelegenheid dezer laatste berigten: „ Naar het schijnt heeft de contra-order van den 12den den generaal *Lebeau* niet belet voorwaarts te gaan. Wat de voordeelen betreft, van welke de *Moniteur* spreekt, wij waren gereed er de tijding van te ontvangen, want het was eene vooruit afgesproken zaak, dat hij zijnen intogt in Spanje door eene overwinning zou kenmerken. De vraag blijft nu, of de daadzaken met dit vooruit gereed gemaakt bulletin zullen overeen komen.

Op het eerste gedeelte van het gouvernements-berigt maakt een ander blad de volgende aanmerking: „ De dood van onzen ambassadeur te Madrid, den heer *de Rayneval*, was niet zoo onverwacht als men het wel zou willen doen voorkomen. Toen de heer *Bois-le-Comte* vertrok, kan men wel zeggen dat het ministerie wist, wat het van den gezondheids toestand van zijnen ambassadeur te denken had. De doctoren hadden hem sedert lang opgegeven. De lucht der Spaansche hoofdstad was te scherp voor het afgesleten gestel van dien diplomaat. De heer *Bois-le-Comte* gaat nu de rol van den heer *de Rayneval* voortzetten en zijn meer officieus dan officieel karakter zal de staatkunde van het kabinet der Tuilleriën uitmuntend dienen. Het is nu niets anders meer dan een raad van ambassade, die niets op zich nemen kan en die verpligt is omtrent alles berigt te zenden en de bevelen van zijn hof in te nemen."

Over het geheel der jongste voorvallen lezen wij voorts (*in eenen brief van den 22sten*) hetgeen volgt:

„ Het schijnt dat de laatste verwikkelingen der Spaansche zaken al de schikkingen, die voor de gebeurtenissen van St. Ildefonse genomen waren, veranderd hebben. Het kamp van Compiègne, dat tot aan het eind van October moest voortduren, zal, naar men zegt, slechts van korten duur zijn. De hertog *van Orleans* is gisteren vertrokken om de manoeuvres te kommanderen, die, naar men verzekert, binnen veertien dagen afgeloopen zullen zijn, waarna de troepen, waaruit het kamp bestaat (het bevat 25000 man en 5000 paarden) naar het zuiden trekken zullen, moetende de garnizoenen van het zuiden van hunnen kant zich naar de Pijreneën begeven, ten einde het observatie-korps van den generaal *Harispe* te versterken. De regering heeft geoordeeld dat legerkorps te moeten vermeerderen, ten gevolge van den militairen opstand te St. Ildefonse en vooral wegens de vermoedens welke men ten opzigte der republikeinsche gezindheden van den generaal *Mina* en deszelfs Kataloniërs heeft opgevat.

„ De naam alleen der constitutie van 1812 heeft schrik onder de diplomatie gebragt; zoo zeer zelfs dat de Koning van Napels zich reeds verbeeldt dat de besmetting zijn rijk zal aantasten en vooral het eiland Sicilie, waar, ten gevolge der verhooging van belastingen, veel gisting heerscht. Hij heeft besloten onverwijld naar Napels terug te keeren, zonder de manoeuvres te Compiègne bij te wonen, en zijn vertrek is op den 24sten der loopende maand bepaald. Een gedeelte zijner ekwipaadjen is reeds vooruit gezonden.

„ Heden wacht men te Parijs den courier, die de depêches moet aanbrengen, waarin bijzonderheden vervat moeten zijn betrekkelijk de onderhandelingen, die noodwendig de keus van *Calatrava* tot president van het nieuwe ministerie voorafgegaan zijn. Men is ongeduldig te vernemen op welke voorwaarden die *Calatrava* het ministerie aangenomen heeft, en of al die gebeurtenissen ten einde zullen loopen, zonder dat er te Madrid wanorden ontstaan.

„ Het gerucht verspreidt zich op dit oogenblik, dat de Cortes den 20 Augustus, tegen welken dag zij zaamgeroepen waren, niet bijeen komen zullen, en dat Spanje overgaat tot nieuwe verkiezingen, geheel in den democratischen geest en volgens het algemeene stemregt, in de constitutie van 1812 vastgesteld.

„ Met genoegen hebben wij, uit de telegrafische depeches, gezien dat de Generaal *Lebeau* het aanvaarden van zijn bevel over het vreemden-legioen door een luisterrijk voordeel in Navarra gekenmerkt heeft, maar wanneer wij de order van den dag lezen, welke hij bij zijne aankomst afgekondigd heeft, zoo moeten wij vragen, of dan *Maria Christina* hem ook tot opperbevelhebber van al de constitutionnele troepen in Navarra benoemd heeft? In dit laatste geval, zou Generaal *Lebeau's* benoeming van groot gewigt worden, en het zou reeds bijna de bewerkstelliging zijn van het plan van coöperatie van den heer *Thiers*, die al de auxiliaire en de Spaansche troepen onder de bevelen van een Franschen generaal vereenigen wilde. Maar de Generaal *Lebeau* zal weldra vernemen, dat de recrutering in de Fransche regementen gestaakt is, en dat hij de versterkingen, welke hij verwacht niet zal ontvangen."

De order van den dag, in het vorig artikel bedoeld, is van den volgenden inhoud:

„ De Koning der Franschen heeft mij met het bevel over de beide legioenen, zoo het vreemde als het Fransche, in dienst van Spanje, vereerd. Koningin *Isabella* heeft bij deze er nog die gevoegd van het bevel over de operatie korpsen in Navarra. Ik ontveins mij niet dat mijne taak moeijelijk is, maar ik zal in de vervulling der pligten, welke zij mij oplegt, de ondervinding van een oud soldaat brengen en de bewondering welke de natie mij steeds heeft ingeboezemd. *Ik ga talrijke hulpbenden vooraf*, welke Frankrijk, in deszelfs bondgenootschap met Spanje, nog verder tot hulp van dit laatste afzendt, de maand zal niet ten einde loopen, of zij zullen aangekomen zijn; maar al wat ik van Spaansche strijders rondom mij zie is een gelukkig voorteeken van het voorspel, dat wij, nog voor de komst der door mij aangekondigde versterkingen, zullen geven.

Pampelona, den 13 Augustus 1836. Generaal LEBEAU.

Het *Phare de Bayonne*, hetwelk deze dagorde mededeelt, voegt er de aanmerking bij dat, op den zelfden dag, waarop de Generaal *Lebeau* dezelve uitvaardigde, de Onderkoning van Navarra van zijnen kant zijn gezag *langs de geheele linie* heeft doen erkennen.

Aan de beurs liep heden het gerucht, dat niet *Espartero Gomez* maar *Gomez Espartero* aan de grenzen van Galicie geslagen had. De *Gazette de France* zegt dat men nu laatstelijk geene officiële berigten van die expeditie ontvangen heeft, maar dat men wist dat zij den 20sten hare verrigtingen voortzette; en dat, naar men berekende, hare vereenigde magt tot 13,000 man was aangegroeid, zijnde zelfs vele soldaten van *Espartero* tot haar overgeloopen.

In Navarra werden, volgens hetzelfde blad, drie nieuwe bataillons opgerigt, die de naam van provinciale bataillons des Konings zullen dragen en voor een gedeelte uit deserteurs zoo van de Spaansche armee als van het vreemden-legioen bestaan. Ook honderd Portugezen uit *Christina's* dienst hadden zich bij de Carlistische armee gevoegd, doch een honderd-vijftig-tal Engelsche deserteurs had men niet willen ontvangen, maar naar Baijonne gezonden. *Villaréal* was den 11den met 4 bataillons naar Penacerada gerukt.

Van den 23sten. Te Barcelona verwachtte men den 17den elk oogenblik, het uitroepen der constitutie van 1812.

Ofschoon men nog altijd het verhaal mist van het gene te Madrid het uitroepen der constitutie van 1812 voorafgegaan is, zoo heeft men thans met eene buitengewone Madridsche Courant van den 15den, de koninklijke besluiten tot verandering van het ministerie, het opheffen van den staat van beleg en het weder organiseren der nationale garde ontvangen. Zie hier die stukken:

„ Als Koningin-Regentes van Spanje, gelast en beveel ik, dat de staatsregeling van 1812 worde afgekondigd, tot dat de natie, door de cortes vertegenwoordigd uitdrukkelijk haren wil te kennen geve of eene andere, met hare behoeften overeenkomstige, staatsregeling aanneme. IK DE KONINGIN-REGENTES."

St. Ildefonse, den 13 Augustus 1836.

„ Aan don *Santiago Mendez Vigo*.

„ De omstandigheden, die mij de hoofdstad in staat van beleg hadden doen verklaren, niet meer bestaande, gelast ik, in naam van mijne doorluchte dochter, Koningin donna *Isabella II*, dat dien ten gevolge die vroegere maatregel, overwijld een einde zal nemen. IK DE KONINGIN-REGENTES."

St. Ildefonse, den 14 Augustus 1836.

De tweede brief, insgelijks aan don *Santiago Mendez Vigo* is die tot benoeming der nieuwe ministers, waarvan de naamlijst reeds bekend is; hierop volgen nog de drie onderstaanden, allen insgelijks aan don *S. M. Vigo* gerigt.

„ Als Koningin-Regentes en in naam van mijne doorluchte dochter, Koningin *Isabella II*, verklaar ik dat de nationale garde van Madrid op nieuw georganiseerd zal worden, de geweren zullen onverwijld aan ten minste de twee derden der onlangs ontwapende nationale garden worden terug gegeven.

„ St. Ildefonse, den 11 Augustus 1836.

„ In naam van mijne doorluchte dochter, Koningin donna *Isabella II*, ontneem ik aan den markies van *Moncayo* den post van kapitein-generaal van Nieuw Kastilie en den titel van kommandant-generaal van de koninklijke garde; en benoem ik, om hem te vervangen den generaal-majoor don *Antonio Sevane*, die behalve het aan zijnen voorganger toegekende algemeene kommandement over de infanterie ook dat over de ruiterij der koninklijke garde zal voeren.

„ St. Ildefonse, den 14 Augustus 1836.

„ Als Koningin-Regentes gedurende de minderjarigheid van mijne doorluchte dochter, Koningin *Isabella II*, ontneem ik aan den graaf *de Saint Roman* den post van inspecteur-generaal der provinciale miliciën en den titel van kommandant-generaal van de koninklijke garde van dit wapen, en tot zijne vervanging in de beide posten benoem ik den markies *van Rodil*.

„ St. Ildefonse, den 14 Augustus 1836."

NEDERLANDEN.

'S GRAVENHAGE, *den 24 Augustus*. Z. Exc. de minister van financien is van zijne buitenlandsche reis gisteren alhier teruggekomen. Ook Z. Exc. de minister van buitenlandsche zaken, en Z. Exc. de minister van kolonien zijn hier gearriveerd, de laatstgenoemde uit Londen. Z. Exc. de secretaris van Staat, graaf *Schimmelpenninck*, wordt dagelijks hier verwacht. Tegen het midden der volgende maand zal ook Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken alhier terugkomen.

Van den 25sten. Z. K. H. de Prins *van Oranje* is in den namiddag van den 23sten, uit het hoofdkwartier, te Arnhem aangekomen, en van daar na een kort oponthoud, waarbij Z. K. H. door den gouverneur van Gelderland begroet is, naar het Loo vertrokken. De Prins heeft dus op dat lustslot den verjaardag van zijnen doorluchtigen Vader mede helpen vieren.

Z. M. de Koning heeft zich het voorstel laten welgevallen, dat eene proeve worde genomen in de gevangenis voor jeugdige veroordeelden te Rotterdam, tot het boren van eenen welput, ten einde aldaar goed zuiver drinkwater te zullen verkrijgen.

De beambten der in- en uitgaande regten zijn door de heeren gouverneurs uitgenoodigd geworden, om hunne aandacht te vestigen op den invoer hier te lande van Fransche vitriool in kruiken, welke over andere landen herwaarts worden aangevoerd en aangegeven als niet uit Frankrijk herkomstig.

LEEUWARDEN, *den 29 Augustus*. De bulletins nopens den staat van gezondheid van H. K. H. Prinses *Frederik*, luiden voortdurend zeer gunstig, de doorluchtige kraamvrouw bevindt zich in haren toestand zoo wel mogelijk, en ook de jonggeboren Prins is welvarend.

Bij de inschrijving in het register van den burgerlijken stand is de jongeboren Prins aangegeven met de namen van *Willem Frederik Nicolaas Albert*.

Van allerwege leest men hoe luisterrijk de 64ste verjaardag van Z. M. onzen geliefden Koning is gevierd.

De verlichting in het Bosch van 's Gravenhage is bijzonder prachtig geweest. Te midden van den grooten vijver verhief zich, op een vlot, eene hooge kolom, die met honderden lampions verlicht was, en door de terugkaatsing van dit licht in het spiegelgladde water, een dubbeld treffende vertooning opleverde. Voorts waren onderscheidene lanen en tenten in het bosch, en vele huizen in de stad verlicht.

Te Amsterdam heeft op den Amstel eene prachtige admiraal-zeilpartij plaats gehad, waarbij niet minder dan 60 zeilen vereenigd waren. Des avonds is aan den Buitenboom en ook in het Park een fraai vuurwerk afgestoken. — Vele bijzondere en openbare gebouwen waren verlicht, en in de afgelegene wijken waren eene menigte vreugdevuren ontstoken.

Te Utrecht heeft het Harmonie-gezelschap, op een versierd vaartuig door de cingels varende, de talrijke wandelaars met eene fraaije muzijk vervrolijkt. Des avonds was het stadshuis, de groenmarkt en de tuin van *C. van Leeuwen* verlicht, en is in dezen laatstgenoemden een groot vuurwerk afgestoken.

Te Haarlem heeft in den Hout eene illuminatie plaats gehad, welke zeer fraai is geweest. In de Herten-kamp was een geschilderd chassinet met 's Konings afbeeldsel te paard, op een verlicht voetstuk. Voorts waren het gebouw der societeit *Trouw moet blijken* en de logementen in den Hout, benevens het plein voor dezelve en de groote dreef, sierlijk verlicht.

Te Breda heeft de opperbevelhebber der vesting, generaal *Chassé*, nadat de bezetting en een deel der schutterij eene groote parade had gehouden, eene luisterrijken maaltijd gegeven. De in die stad van ouds gevestigde boogschuttersbroederschap van *St. Sebastiaan* heeft haar jaarlijksch feest gevierd, en is, in

plegtigen optogt, naar den Zandberg getrokken, om naar den vogel te schieten. — Het kamp van Reijen was versierd met groen en vlaggen. In den ochtend is eene plegtige godsdienst-oefening gehouden, en naar den schijf geschoten. Vervolgens is eene groote parade gehouden, waarna de manschappen zich met allerlei vermakelijkheden en ligchaams oefeningen verlustigd hebben. De officieren zijn aan een grooten maaltijd vereenigd geweest. — Alomme is de feestdag door hartelijke geestdrift en vreugde gekenmerkt.

GOUDA, den 15 Augustus.
De breede Kerkeraad der Hervormde Gemeente alhier, heeft uit het bevorens gemaakte *zestal*, heden geformeerd het volgende *drietal* van Predikanten, alphabetisch gesteld: DD. *Hooijer*, te Zalt-Bommel; *Metelerkamp*, te Zoest en *Vorstman*, te Katwijk aan den Rijn.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.
Van den 21 tot den 28 Augustus 1836.

Binnengekomen: Den 22 Augustus het schonerschip *Union*, kapt. R. Winter, van Londen. — Den 23 dito het brigantijnschip *Active*, kapt. J. L. Meijer, van Memel. — Den 24 dito het schonerschip *Hope*, kapt. W. Cousins, van Londen. — Den 25 dito het barkschip *Spitsbergen*, kapt. H. Rickmers, van de Groenlandsche Visscherij. — Den 26 dito het galjasschip *Maria Theodora*, kapt. O. Galle, van Riga; het schonerschip *Sarah en Helen*, kapt. J. Atkins, van Burnsterland; het kofschip *Zeldenrust*, kapt. G. A. Jonkhof, van Stokton; het schonerschip *St. Thomas*, kapt. N. M. Lindegaard, van Newcastle; nog is op dien dag lek binnengekomen het tjalkschip *de Jonge Helena*, kapt. G. Joosten, van Hamburg, bestemd naar Amsterdam. — Den 28 dito het schonerschip *Orwell*, kapt. R. Cubitt, van Londen.

Uitgezeild: Den 22 Augustus het smakschip *de Vrouw Gezina*, kapt. J. H. Mulder, op avontuur; de kofschepen *Groot Lankum*, kapt. J. O. Stuut, op avontuur en *Concordia*, kapt. H. B. Drok, naar Noorwegen. — Den 24 dito de kofschepen *de Goede Welvaart*, kapt. J. G. Vos, *de Jonge Anna*, kapt. H. J. Hubert, en het barkschip *Wilhelmina*, kapt. J. C. Falck, alle drie naar Noorwegen. — Den 25 dito het kofschip *Wilhelmina*, kapt. R. Sluik, en het smakschip *de Herstelling*, kapt. H. H. Potjer, beide naar Noorwegen. — Den 26 dito het kofschip *de Hunse*, kapt. H. J. Ketelaar, naar Liverpool.

M E N G E L W E R K.

IETS OVER JOHAN VAN HEEMSKERK EN ZIJNE ARCADIA.

Arcadië ligt in het hart van den Peloponnesus tusschen hooge bergen, met bosschen bedekt; beken en rivieren stroomen er door de valleijen, van welke sommigen zeer vruchtbare landouwen en vette weilanden opleveren, waar de kudden, onder het geleide der vrolijke herders, in menigte kunnen grazen. Oorspronkelijk woest van aard, ontvingen de bewoners hunne beschaving van eenige wijzen van Griekenland; dicht- en toonkunst werden boven al bij hen beoefend, en Pan als de Herdersgod geëerd. Van dit Arcadië hebben zich de Dichters meester gemaakt, deszelfs lof hoog doen klinken, en het in hunne tafereelen in een betooverend land herschapen; van daar, dat velen aan hunne gezangen, of die schriften, waarvan verbloemde liefdeverhalen den hoofdinhoud uitmaakten, het opschrift van Arcadië gegeven hebben. De zangers of bedrijvende personen treft men dan in herders en herderinnen meerendeels aan, en een levendige bloemrijke stijl is aan deze soort van letterkundige voortbrengselen bijzonder eigen. Zij nemen haren oorsprong in het Arcadië der dichterlijke verbeelding, waar de liefde haar zacht gebied bij voorkeur heeft gevestigd. Groot was haar invloed in de Riddereeuwen; zij behield die in de volgende, ook hier te lande, en bezielde Dichters en Proza-schrijvers, die in het zoogenaamde poëtisch-proza haar hunne hulde toebragten. In de Zuidelijke deelen van ons werelddeel niet alleen, maar ook in de meer Noordelijke, verloor men zich, in zoete mijmeringen verzonken, bij herdersfluit en landelijk gezang, in meer dan een denkbeeldig Arcadië. Zoo gaf Sannazarius in zijne landtaal eene Arcadië, thans nog hoog in achting. Sidneij, de vriend van den jongen Douza, deed zulks in Engeland, welk werk bij zijne tijdgenooten zoo zeer werd gewaardeerd, dat de eene uitgave de andere opvolgde en bijna in alle talen werd overgezet. Zoo ook waren er in Holland verschillende geletterden die hetzelfde beproefden, doch onder dezen spande de Raadsheer HEEMSKERK de kroon boven alle anderen, die hem trachten na te volgen, want geene der werken van *Soeteboom*, *van den Bos*, *den Elger*, *Gargon*, *Bruin* en *Willink* kan in vernuft, bevalligheid, en oorspronkelijkheid bij de Batavische Arcadia van v. HEEMSKERK halen (1).

Wij zullen vooraf iets van den Schrijver en Dichter mededeelen en daarna op zijn werk terug komen.

JOHAN VAN HEEMSKERK, uit een aloud en aanzienlijk geslacht, in den aanvang der XIII eeuw reeds in 's Lands historie vermeld, herkomstig, had den beroemden Admiraal Jacob van Heemskerk tot zijnen Neef en was ook vermaagschapt met Hugo de Groot. In den jare 1597 werd hij te Amsterdam geboren, doch genoot zijne eerste opvoeding te Baijonne. Twintig jaren oud zijnde kwam hij aan de Hooge School te Leijden en oefende zich drie jaren lang in de Regtsgeleerdheid, onder de leiding van Barlaeus en Sijlvius, terwijl de Nederduitsche Taal en Dichtkunst zijne geliefde uitspanning geworden was: daarom schreef hij ook bij zijne komst aan de Akademie in het Album van zijn' Vriend Brosterhuizen:

Gij weet, dat ik mijn hand,
Niet wen in 't rijke Grieksch of deftig Roomsch te schrijven,
Maar dat ik die bedwing bij ons slechts Duitsch te blijven,
Uit enkel liefde tot mijn eigen taal en land (2)

Vier jaren lang doorreisde hij Europa, ontving te Bourges de waardigheid als Meester in de Regten, en bragt den Zomer van het jaar 1624 te Parijs door aan het huis van Hugo de Groot, in wiens liefde en genegenheid hij ruimschoots deelde. In zijn Vaderland teruggekeerd woonde hij te 's Gravenhage, alwaar zijn roem als Regtsgeleerde gevestigd werd. Hij was een bekwaam en gelukkig pleiter en zijne adviezen werden hoog geschat. In 1628 werd hij tot Advokaat der Oost-Indische Compagnie aangesteld en vertrok daarna met drie bewindhebbers naar Engeland om de gerezene geschillen van Staat, zoo mogelijk te vereffenen, maar na zes jaren tijds keerde hij onverrigter zake terug. Nu hervatte hij de praktijk, welke hem, gelijk hij zelf getuigde meer voordeel gaf dan het beste ambt. Later trok hij naar Amsterdam en men stelde in den jare 1640 hem als Schepen aan, welken post hij vijf jaren heeft bekleed, toen hij tot lid van den hoogen Raad werd benoemd. In den jare 1656, en dus 59 jaren oud, had zijn leven, zoo nuttig voor het Vaderland, Familie en Vrienden, een einde. In den gevorderden leeftijd huwde hij Alida van Beuningen, oudere Zuster van den wijzen en eerlijken Staatsdienaar Coenraad, die na den dood zijns Zwagers tot Vader verstrekte voor diens vier Zonen, die allen, zulk eenen Vader waardig, met roem en eere hunnen stand hebben gehandhaafd.

HEEMSKERK had ongetwijfeld in zijne jongelingsjaren vele voortbrengsels der Spaansche, Fransche en Italiaansche vernuften leeren kennen en in dergelijk letterkundig speelwerk behagen geschept. De zucht voor Minnezangen, in het begin der XVII eeuw zoo druk in zwang, en de algemeene drift der Dichters om hunne gaven dienstbaar te maken aan het genoegen en de eere der Schoone sekse, hadden natuurlijk ook HEEMSKERK reeds vroeg bezield (3). Want reeds te Leijden vervaardigde hij dat bevallig bundeltje Gedichten, vrije navolgingen van Ovidius, doch geheel in den geest en wijze van onzen landaard overgebragt, hetwelk onder den naam van *Minnekunst*, *Minnebaet*, *Minnedichten*, *Mengeldichten*, zonder naam des Schrijvers uitkwam en door Burman en Broekhuizen met veel lof vermeld werd. De omtrent onze Letterkundige Geschiedenis zoo verdienstelijke SCHELTEMA heeft HEEMSKERK als den schrijver doen kennen. — Later kwam zijn werk, getiteld *de ongestadige Hijlas*, *de veranderlijke Stella en de ligtveerdige Pamphilus*, *verduitscht uit de Fransche Astrea en de Engelsche Arcadia*, in het licht, dat de groote meester in taal en poezij kennen leert. Het was alzoo niet te verwonderen hoe gemakkelijk HEEMSKERK tot het denkbeeld kwam eene Batavische Arcadia te scheppen, om zijn rijk vernuft en diepe kennis in het milde uit te storten. Want het was zijn doel niet zich alleen bij minnekozerijen te bepalen, hij wilde zijne Landgenooten als spelende, in de kennis van vele vaderlandsche zaken onderrigten.

(1) Baron COLLOT D'ESCURIJ *Holland's Roem.* IV, I. p. 75, Aant. 311.
(2) Minne-kunst; Minne-dichten; Mengel-dichten. Amst. 1622. No. 3.
(3) SCHELTEMA *Mengelwerk*, I, 3 St.

Een speelreisje van een vrolijk gezelschap jonge Lieden, uit den Haag naar Katwijk, door Rijnland, op een schoonen zomerdag, maakt het onderwerp uit. De onderlinge gezelligheid, de pas ontluikende liefde van Reinhart en Rosemond, en de meer gevorderde van Wouther en Radegond geven gelegenheid tot allerlei vrolijke gesprekken, zoete, kwelzaadje en vele kwinkslagen; Waermond de letterlievende en Diederik, een onbezadigd jongeling, behooren mede tot de handelende personen. — De herinnering aan gebeurde zaken op de bezochte plaatsen, geven aanleiding tot ernstiger overweging, tot de kennis der oude historie van ons Land, de zeden en gewoonten onzer voorvaderen, den roem en verworven glorie onzer helden; dan weder worden deze gesprekken door vrolijker onderwerpen afgewisseld, om daarna te vervangen des Schrijvers denkbeelden over vaderlandsliefde, vrijheidsijver, godsdienstmin en openlijke verdediging der menschheid tegen de onmenschelijkste aller regtsplegingen (4).

Vraagt men nu of er op de wijze van zamenstelling van dergelijke Arcadia's niet met grond deze aanmerking zou kunnen worden gemaakt (5), dat zij eene zonderlinge Mengeling zijn van ernst en boert, daar men op een speeltogtje van eenige minnende jonge lieden onderwerpen van oudheid, geschiedkunde, regtsgeleerdheid en galanterie in de onderlinge gesprekken, soms met veel diepzinnigheid, behandeld? Het antwoord kan niet ontkennend zijn, doch men onderscheide tijd en afstand. In de eeuw van HEEMSKERK viel zijn geschrift, het eerste oorspronkelijke van dien aard in onze taal, zoodanig in den smaak zijner landgenooten, dat het tot model voor velen verstrekte en zelfs groote vernuften en diepe verstanden het als een gouden boekske de eerste plaats in hunnen rijken boekenschat deden bekleeden. En geen wonder, want de weelderige rijkdom en zoetvloeijendheid van stijl, de keurige afwisseling, naar gelange van elk verschillend onderwerp, en de voortreffelijkheid der dichterlijke versierselen lokken den lezer al langzaam voort en kunnen zijn gemoed van bekoring niet verzaden. De eerbiedwaardige Lublink getuigde dat het proza van HEEMSKERK niet minder rijk in beelden was dan de Gedichten van onzen Vader Cats. In onzen leeftijd echter behagen dergelijke voortbrengselen minder en vallen niet in den smaak des Volks. Al dien opschik en dat tooisel, gelijk men het noemt, meer van de kunst, dan van de natuur ontleend, dat gezochte, gekunstelde, hetwelk met den naam van wansmaak en valsch vernuft bestempeld wordt, hoort in onze eeuw niet te huis; de gesprekken en bedrijven, hoewel leerzaam en soms niet onaardig, zijn evenwel zoo verouderd, gerekt en dikwijls voor de tegenwoordige zedigheid te kwetsend, dat men, — met alle eerbied evenwel voor den Raadsheer HEEMSKERK, zijne Arcadia niet meer gebruiken kan. Het is waar elke eeuw heeft zoo hare smaak en elk tijdvak zijne eigendommelijkheid. Zoo kan het tegenwoordig geslacht zich beroemen op een aantal heerlijke Romantische Tafereelen, in welke de Historie, die tot grondslag dienen moet, wel wat verminkt en uit zijn verband gescheurd wordt, ja in welke soms alleen de namen historisch zijn, maar die in het kleed der verdichting gewikkeld, toch uitmuntende denkbeelden geven van de heerlijke middeleeuwsche Riddertooneelen. Men kan immers bij gebreke van Arcadia's, en dergelijke geestige geschriften, die ons op het tooneel der voorvaderlijke tijden en zeden, gebruiken en gewoonten, terug voeren, zich thans vergasten op een aantal zielverheffende heroïsch-romantische en tevens hartroerende erotische geschiedenissen, die van het oorspronkelijk genie en diep verstand des schrijvers getuigen.

Vervolg en Slot in het volgend Nommer.

DE GEWELDIGE BASSTEM.

Salomo Bendeler, de Zoon van een Voorzanger te Quedlinburg, had van de natuur de krachtigste, doordringendste basstem gekregen. Door zijnen Vader in de Zangkunst onderwezen, begaf hij zich aan verscheiden Duitsche Hoven en vervolgens naar Italien, alwaar hij door zijne alles overtreffende stem de ijverzucht der inlandsche Zangers tot zulke eene hoogte had opgewonden, dat hij zijn leven niet meer veilig was. Te London, werwaarts hij zich nu begaf overstemde hij het orgel in de St. Paulus-Kerk. Men zocht hem tot eene verbindtenis aan, van welke hij zelf de voorwaarden stellen kon, doch te vergeefs: hij verliet Engeland en begaf zich over Hamburg, Brunswijk en Leipzig, waar hij overal zeer beviel, naar Dantzig, Hier bezocht hij eenige dagen na zijne aankomst de Hoofdkerk, preludeerde een weinig op het groote orgel en verhief eensklaps zijn geweldige stem, welke ver het orgel overstemde. Verbaasd en verrast geraakte het vrouwelijk gedeelte des Auditoriums in beweging en de Vrouw eens aanzienlijken Raadheers beviel op staanden voet van een frisschen jongen. Haar Gemaal, wien op deze blijde tijding het podagra verliet, toonde zich voor deze dubbele dienst aan Bendeler zeer dankbaar: hij noodigde hem op het doopmaal, schonk hem dertig dukaten, bedankte hem op eene verpligtende wijze, en van nu aan zag Bendeler zich in alle Cirkels met achting en liefde opgenomen.

De Hertog van Brunswijk was zijn groot talent gedachtig en beriep hem aan het Hoftheater. Tot een ontegenzeggelijk beding van zijn post maakte Bendeler de bepaling, dat hij in het Vorstenwoud vrij hazen en patrijzen schieten mogt. Hier bragt hij in den rijtijd een woedend hert hem in levensgevaar: te vergeefs verhief Bendeler voor dit maal zijne donderende stem; hij moest om zich te redden het hert ter neder schieten. Nu hadden de vijandige jagers een voorwendsel om hem bij den Hertog zwart te maken, dan het gelukte hen niet, hij bleef tot zijnen dood in diens gunst en gratie. Hij stierf in 't jaar 1724, een en veertig jaren oud.

R—e.

(4) HEEMSKERK en JONCTIJS waren twee ijverige bestrijders van de Pijnbank; de laatste in eene verhandeling, afzonderlijk uitgegeven, en de eerste in zijne Arcadia.
(5) Verg. v. KAMPEN, *Gesch. d. Ned. Lett.* I. 207.

** Heden beviel van eene welgeschapene Dochter, MARTHA ARKEMA, geliefde Echtgenoote van Mr. H. van GIFFEN.
Groningen, den 24 Augustus 1836.

** Heden beviel voorspoedig van eene Dochter, FOK WIGGERTS, geliefde Echtgenoot van G. A. AVENHORN van NAUTA.
Koudum, den 24 Augustus 1836.

LEEUWARDEN, den 25 Augustus 1836. Heden verloste vrij voorspoedig van eene welgeschapene Dochter, FOKTJEN FOLKERSMA, Echtgenoot van J. J. WARINGA.
Strekkende deze tot algemeene kennisgeving.

** Mijne beminde Echtgenoot C. H. NIJË, is heden bevallen van eene Dochter. JACOB OOSTERBAAN.
Workum, den 26 Augustus 1836.

** Heden beviel van eenen welgeschapen Zoon, JANNEKE van der MEULEN, geliefde Echtgenoote van S. H. TACONIS.
Heerenveen, den 27 Augustus 1836.

** Heden verloste van eene Dochter, R. BLEINSMA, beminde Echtgenoot van R. de BOER.
Ternaard, den 27 Augustus 1836.

ABBEGA, den 27 Augustus 1836. In den vroegen morgen van heden verloste van eene Dochter, L. D. van BERKUM, geliefde Echtgenoote van T. J. TIJSMA.
Eenige kennisgeving.

** Heden avond beviel van eene Dochter, J. S. BUWALDA, Echtgenoot van R. A. VELLINGA.
Herbaijum, den 27 Augustus 1836.

** Mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, M. A. L. CROMMELIN, beviel heden morgen van eene Dochter. J. M. BAART de la FAILLE.
Leeuwarden, den 29 Augustus 1836.

** Heden morgen overleed, na eene allersmartelijkste ziekte en na al de H. Sacramenten der stervenden ontvangen te hebben, onze aller geliefde Moeder, OEKE SIJBOLTS WALTA, Wed. Tjitte Hielkes Tromp, oud ruim 54 jaren. SIJBOLT T. TROMP.
Dedgum, *Mede uit naam mijner Broeders en Zusters.*
den 17 Augustus 1836.

** Na eene korte ongesteldheid overleed heden middag, tot diepe droefheid van mij en van mijne eenige Dochter en Behuwdzoon, mijne dierbare Zuster, hunne waarde Tante, Mejufvrouw IJPKJE DOUWES IJPES, in den ouderdom van ruim 51 jaren. W. D. IJPES,
Leeuwarden, den 27 Augustus 1836. Wed. F. Bavius.

BRITSWERD, den 27 Augustus 1836. Ons ouderhart werd heden zeer diep gewond, daar het Gode behaagde, door eenen hoogst onverwachten dood van ons te nemen ons Dochtertje BARENDINA MARGARETHA, in den ouderdom van 10 maanden. W. W. BOEKHOUDT, *Predikant.*
J. BOEKHOUDT, geb. Scholtens.
Deze algemeene strekke tot bijzondere communicatie.

De Prijs der BOTER te Leeuwarden, den 26 Augustus 1836, *f* 30:00 à *f* 31:00 GROVE KAAS *f* 15:00 à *f* 17:00.

De In- en Uitlandsche ROGGE en TARWE was dienzelfden dag: Rogge *f* 159 : 75 het Last. — Tarwe *f* 6 : 50 de Mudde.

PRIJSCOURANT der EFFECTEN.

Amsterdam, den 27 Augustus 1836.

Nederland.		Gebl.		
Werk. Schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt.		$55\frac{3}{16}$	$55\frac{1}{4}$	$55\frac{3}{16}$
Dito dito......	5 „	$102\frac{13}{16}$		
Uitgest. Schuld				
Kansbilj. van dito		$23\frac{15}{16}$		
Amortis. Synd.	$4\frac{1}{2}$ pCt.	$97\frac{11}{16}$	$97\frac{3}{4}$	
Dito dito	$3\frac{1}{2}$ „	$80\frac{1}{4}$		
Handel-Maats.	$4\frac{1}{2}$ „	189	190	$189\frac{1}{2}$
Nieuwe dito..	$4\frac{1}{2}$ „	$104\frac{3}{4}$		
O. I. Leening.	4 „			
Frankrijk.				
Insch. Grootb..	3 pCt.			
Engeland.				
Insch. Grootboek......				
Spanje.				
L. bij Ardoin £ 85.	5pCt.	$30\frac{1}{4}$	$30\frac{1}{4}$	$30\frac{1}{8}$
Dito bij dito, onb. stukk..		$29\frac{7}{8}$	$30\frac{1}{8}$	30
Passive................				
Deferred		14		
Fransche Uitgestelde...				
Engelsche Uitgestelde..				
Portugal.				
Oblig. te Londen	5 pCt.			
Dito dito.......	3 „			
Napels.				
Cert. bij *L. & B.*	5 pCt.			
Dito bij *Falc. & C.*	5 „			
Leen. te L. bij *R.*	5 „			
Aand. Tavoglière	$3\frac{1}{2}$ „			
Dito te Parijs...	$3\frac{1}{2}$ „			

Rusland.		Gebl.
O.*H.* 1798 en 1816,	5 pCt.	$105\frac{1}{2}$
Dito dito 1828 en 29,	5 „	$105\frac{1}{2}$
Cert. d. 1831 en 33,	5 „	
Obl. te Londen..	5 „	
Cert. te Hamburg	5 „	
Inschrijv. in Assig.	6 „	
Certifi. van dito..	6 „	69
Polen.		
Aand. met Lot. fl. 300 *f*		
„ „ „ „ 500 -		
Pruissen.		
Aand. met Lot. R. 50 *f*		
Neg. Londen 1830	4 pCt.	
Oostenrijk.		
Aand. met Lot. *f* 100 ..		
Dito dito *f* 250..	4 pCt.	
Metalliek........	5 „	
Dito............	3 „	
Dito te Lond. gen.	5 „	
Dito............	$2\frac{1}{2}$ „	
W. B. bij *Goll & C.*	5 „	
Dito............	4 „	
N. Ween. Aand. fl. 500 *f*		
Denemarken.		
L. te Londen ...	3 pCt.	
Braz. dito bij *Rots.*	5 „	$87\frac{1}{2}$
Darmst. Aand. bij L.		
Russ. Fr. A. 500 fr. ..		
Dito 100 fr.		

Columb. 2de leening van 100 £ $20\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{7}{16}$; van 250 £ $18\frac{1}{2}$. — Bl. Grieken van 200 £ $25\frac{1}{8}$; van 300 en 500 £ $22\frac{1}{8}$; onbep. Coup *f* $4\frac{1}{8}$; kl. dito *f* $4\frac{3}{16}$.

GRIETMAN en ASSESSOREN van WONSERADEEL, convoceren de Hervormde Floreenpligtigen van de onderstaande Dorpen, om te compareren als die van

Allingawier,.. op Woensdag den 7 September 1836, des morgens ten 10 ure, in de Kerk;
Exmorra,..... op denzelfden dag, des middags ten 12 ure, in de Kerk;
Cornwerd,.... op Vrijdag den 9 dito, des morgens ten 10 ure, in de Kerk;
Engwier,...... op denzelfden dag, des middags ten 12 ure, in de Kerk te Wons;
Wons,......... op denzelfden dag, des namiddags ten 1 ure, in de Kerk;
Kimswerd,.... op Zaturdag den 10 dito, des morgens ten 10 ure, in de Kerk;
Arum,........ op denzelfden dag, des middags ten 12 ure, in de School;
Lollum,...... op Maandag den 12 dito, des morgens ten 10 ure, in de Kerk;
Hichtum,..... op denzelfden dag, des middags ten 12 ure, in de Kerk te Burgwerd;
Hartwerd,.... op denzelfden dag, des namiddags ten 1 ure, in de Kerk te Burgwerd;
Burgwerd,.... op denzelfden dag, des namiddags ten $1\frac{1}{2}$ ure, in de Kerk;
Zurich,...... op Dingsdag den 13 dito, des morgens ten 10 ure, in de Herberg;
Pingjum,...... op denzelfden dag, des middags ten 12 ure, in de Kerk;
Piaam,........ op Woensdag den 14 dito, des morgens ten 10 ure, in de Kerk te Idsegahuizum;
Idsegahuizum, op denzelfden dag, des morgens ten $10\frac{1}{2}$ ure, in de Kerk;
Ferwoude,..... op denzelfden dag, des middags ten 12 ure, in de Kerk te Gaast;
Gaast,........ op denzelfden dag, des namiddags ten 1 ure, in de Kerk;
Schraard,..... op Vrijdag den 16 dito, des morgens ten 10 ure, in de Kerk;
Longerhouw,.. op denzelfden dag, des middags ten 12 ure, in de Kerk;
Schettens,.... op Maandag den 19 dito, des morgens ten 10 ure, in de Kerk;
Witmarsum,... op denzelfden dag, des middags ten 12 ure, in de Kerk;
Hieslum,...... op Dingsdag den 20 dito, des morgens ten 10 ure, in de Kerk te Parraga;
Parraga,...... op denzelfden dag, des morgens ten $10\frac{1}{2}$ ure, in de Kerk;
Dedgum,...... op denzelfden dag, des middags ten 12 ure, in de Kerk te Tjerkwerd;
Tjerkwerd,... op denzelfden dag, des namiddags ten 1 ure, in de Kerk;

ten einde ieder in de hunne op te nemen de Kerkvoogdij-Rekeningen over de dienst van 1835; te arresteren de begrootingen over de dienst van 1837; te benoemen nieuwe Kerkvoogden voor die plaatsen waar vacatures zijn ontstaan, en verder te delibereren en te besluiten over alle zoodanige voorstellen, als zullen worden voorgedragen. *Grietman en Assessoren*,
Bolsward, Ter ordonnantie van dezelven,
den 27 Augustus 1836. C. BINKES.

GRIETMAN en ASSESSOREN van MENALDUMADEEL, convoceren bij deze ten verzoeke van Heeren Kerkvoogden van Dronrijp, de Hervormde Floreenpligtigen aldaar, tegen Donderdag den 8 September 1836, des voormiddags ten elf ure, in de Kerk aldaar, ten einde het voorstel in overweging te nemen, om ten koste van de Kerkelijke administratie, bij de Kerk eenen Regenbak daar te stellen.
Menaldum, den 27 Augustus 1836.
G. F. Br. thoe SCHWARTZENBERG en HOHENLANDSBERG.
Ter ordonnantie van dezelven,
P. J. MEBIUS.

De Notaris HANEKUIJK, te Harlingen, zal, op Woensdag den 31 Augustus 1836, des avonds ten 6 ure, in het Koffijhuis van *L. Rimkema*, bij de Groote Sluis aldaar, verkoopen:
Eene HUIZINGE en TUIN, staande te Harlingen aan de Zoutsloot, in wijk A, nos. 147 en 205, door *M. Modders* c. u. als eigenaars bewoond; den 12 Mei 1837 vrij te aanvaarden.

BELANGRIJKE VERKOOPING.

De Notarissen Mr. W. J. HEMSING en G. KEUCHENIUS, zullen door het Ministerie van den laatstgenoemden, in het openbaar bij stukken, doch met regt van zamenvoeging, veilen, en aan de genoegbiedenden finaal verkoopen:
Alle de bij uitnemendheid goed gecultiveerde en zeer vruchtbare GREIDLANDEN, en twee stukjes BOUWLAND, in massa groot 34 bunder 98 v. roede 90 v. el, behoorende tot de Zathe van den Heer *S. G. Bruinsma* te Warns, waar van onlangs de Gebouwen afgebrand zijn. Voorts een stuk zeer vruchtbaar GREIDLAND, gelegen op de Noordeg onder Molkwerum, groot 2 bunder 57 v. roede 30 v. el; alles breeder bij Biljetten omschreven.
NB. De regten van den Eigenaar (Verkooper) op vergoeding van brandschade, van de algemeene Brandwaarborg Maatschappij voor Gebouwen te Rotterdam, kunnen ingeval van zamenvoeging der onderscheidene stukken, door den Kooper bij cessie worden overgenomen, tegen betaling van *f* 5500 als verzekerde waarde. — Terwijl een gedeelte van den Koopprijs tot een derde gedeelte ingesloten, met regt van privilegie op het verkochte, onder den Kooper kan verblijven.
Deze veiling zal successievelijk geschieden op Zaturdagen den 3 en 10 September 1836, telkens ten tien ure des voormiddags, de eerste of provisionele in de Herberg van *Sijtze Jans de Vries*, op het *Noord* te Warns, en de laatste of definitieve bij *IJgle Lieuwes de Vries*, Herbergier op het *Zuid* aldaar. Nader onderrigt is intusschen te verkrijgen bij den Eigenaar te Warns en aan de Kantoren van genoemde Notarissen te Balk en Koudum.

J. DAMEN, Deurwaarder te Harlingen, zal, op Woensdag den 7 September e. k., des namiddags ten 3 ure, ten huize van *L. Rimkema*, bij de Groote Sluis te Harlingen, publiek verkoopen: Eenige Kistjes, Pakken en Kardoezen allerhande soort van SNUIFTABAK, en groot 300 Pakjes ZINKEN-, STRAATBURGER-, SAKSENNUMIER-, NAGEL-, POMPADOUR- en TONKASNUIF.

UIT DE HAND TE KOOP: Eene HUIZINGE en BAKKERIJ, te Eernewoude; den 12 November 1836 te aanvaarden. Adres in persoon of met franco brieven aan den eigenaar OEGE TÆKES van der VEEN, Mr. Bakker aldaar.

Bij toeval uit de hand TE KOOP of TE HUUR: Eene KOOPMANS HUIZINGE, gekwoteerd letter K, no. 161, te Leeuwarden. Te bevragen bij R. D. NAUTA.

Verhuring bij besloten briefjes.

Er wordt TE HUUR aangeboden, voor den tijd van zes achtereenvolgende jaren: Eene PASTORIJ-PLAATS, groot omstreeks 20 bunder, gelegen onder den dorpe Westhem, thans bij *Teije Sjoerds Brattinga* in gebruik; met Petri en Mei 1837 te aanvaarden. — Conditien zijn te vernemen bij R. WINDSMA, Onderwijzer te Wolsum, bij wien ook de briefjes *franco* moeten worden gezonden vóór den 15 September e. k.

AANBESTEDING tot het BOUWEN van eene GROOTE SCHUUR, te Marssum — bij besloten briefjes.
De Teekening en het Bestek liggen ter lezing ten Kantore van den Notaris ALBARDA Hz., in de Groote Hoogstraat te Leeuwarden, alwaar de briefjes op Vrijdag den 2 September 1836, des voormiddags vóór 11 ure moeten worden ingezonden.

De ondergeteekende, Eigenaar zijnde van den Wijnkelder van wijlen den Heer *Fr. Semler*, maakt door deze bekend, dat hij door zeer goede Relatien, heden in staat is, alle soorten van WIJNEN, tot zeer matige prijzen te kunnen leveren, beveelt zich alzoo minzaam in de gunst zijner geëerde Land- en Plaatsgenooten, onder belofte eener allezins solide bediening.
Bij denzelven wordt tegen November aanstaande de gelegenheid aangeboden tot het plaatsen eens LEERLINGS in de TABAKS- en KRUIDENIERS-AFFAIRE. *Brieven franco.* S. H. TACONIS.
Heerenveen, den 22 Augustus 1836.

Harddraverij te Gorredijk.

De Kasteleins F. van der WAL en H. T. JAGER, te Gorredijk, benevens eenige Heeren Liefhebbers, zullen, op Donderdag den 1 September 1836, (uithoofde van de op den 29 Augustus invallende Rienster Paardenmarkt,) des namiddags ten 2 ure, met toestemming van den Ed. Achtb. Heer Grietman van Opsterland, door Paarden geen Stads Prijs of Premie gewonnen hebbende, te Gorredijk laten Verharddraven, en aan de Eigenaars van de hardstloopende vereeren. *Een aanzienlijke PRIJS en PREMIE*, bestaande in *eene ZILVEREN TAFEL-TABAKSDOOS met KOMFOOR*, en *eene DITO ZAK-TABAKSDOOS.*
Zullende de keuring der Paarden geschieden des voormiddags ten 11 ure, bij den Kastelein H. T. JAGER.

Met vereischte permissie, gedenkt S. J. de ROOS, Kastelein in het Grietenijhuis van Dantumadeel, te Rinsumageest, op Zaturdag den 3 September 1836, des namiddags ten 2 ure, te laten Verharddraven:
Eene fraaije met ZILVER gemonteerde ZWEEP, door Paarden, welke geen Goud of Zilver hebben gewonnen, en tot genoegen der Keurmeesters zijn.

Met consent van den Heer Grietman van Idaarderadeel, gedenken de Kastelein H. van der MEER, te Roordahuizum en eenige Liefhebbers, op Maandag den vijfden September 1836, te laten Verharddraven en vrij te vereeren: *Een extra fraai CHAISGEREID*, tot Prijs en *een fraai HOOFDSTEL*, tot Premie, door Paarden niet ouder dan drie jaren, die geen Prijs of Premie gewonnen hebben en tot genoegen der Keurmeesters zijn.

BILLARTPARTIJ.

Met consent van Heeren Burgemeester en Wethouders dezer Stad, gedenken de Kastelein T. van der MEULEN, in het Wapen van Amsterdam te Workum, en eenige Heeren Liefhebbers, op Zaturdag den 10 September 1836, te laten Verbillartspelen: *Eene fraaije ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS* tot Prijs, en *eene nader te bepalen PREMIE*. Wordende bij deze de Liefhebbers uitgenoodigd, om zich des morgens van dien dag, vóór tien ure aan te geven, hetzij in persoon of met vrachtvrije briefjes, bij bovengemelden Kastelein.

)o( )o( )o(Een BAKKERSKNECHT, zijn werk gedeeltelijk verstaande, kan dadelijk werk bekomen. Adres bij W. LAUTENBACH, in de Muntjemuurstraat te Leeuwarden. *Brieven franco.*

)o( )o( )o(Wordt gevraagd in eene voorname Hollandsche Stad, eene bekwame Vriesche KEUKENMEID, tegen een loon van *f* 60 's jaars. Nadere informatien te bekomen onder franco adres aan W. LÖFFELER, te Heerenveen, letter A.

)o( )o( )o(Wie een zwartbont HOKLING vermist, kan hetzelve, tegen bewijs van eigendom en betaling der kosten terug bekomen, bij W. O. BERNARDA, te Baard.

*** Merkwaardig in deze dagen

Is te lezen het belangrijk Werk: *Episoden uit het leven van* Don Carlos (Karel V,) *Koning van Spanje; door den Baron* de Los Valles; *met drie portretten en facsimile.* Dit allerbelangrijkst Werk verspreidt over den toestand van Spanje een geheel nieuw licht, en verdient bij de dagelijks afwisselende gebeurtenissen eene dubbele aandacht; hetzelve is thans van de pers gekomen te *Rotterdam*, bij de Boekhandelaren MENSING en van WESTREENEN, en alom verkrijgbaar gesteld voor *f* 3 : 60.

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.